

Państwowa Szkoła Wyższa
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
Zakład Neofilologii, Zakład Pedagogiki

BARBARA STRUK
JOANNA WASZCZUK

**NAUCZANIE CZYTANIA
W JĘZYKU POLSKIM I ANGIELSKIM
W EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ
I WCZESNOSZKOLNEJ**

Biała Podlaska 2021

Wydawca:
Państwowa Szkoła Wyższa
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Recenzenci:
dr Anna Kiszczak

Copyright © by Państwowa Szkoła Wyższa
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

ISBN 978-83-64881-80-0

Nakład: 100 egz.
Liczba arkuszy wydawniczych: 3,5

Wydawnictwo Państwowej Szkoły Wyższej
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
ul. Sidorska 95/97, 21-500 Biała Podlaska
www.pswbp.pl

Skład, druk, projekt okładki:
Agencja Reklamowa TOP, ul. Chocimska 4, 87-800 Włocławek
tel.: 54 427 27 70, www.agencjatop.pl

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
Rozdział I. Korzyści z czytania. Jak po nie sięgnąć?	7
1.1. Wielka wartość czytania.....	7
1.2. Motywacja do czytania dla przyjemności	8
Rozdział II. Główne modele czytania	13
2.1. Model oddolny (ang. <i>bottom-up</i>).....	13
2.2. Model odgórny (ang. <i>top-down</i>)	15
2.3. Model interaktywny (ang. <i>interactive</i>)	17
Rozdział III. Metody nauczania czytania w języku polskim.....	19
3.1. Metoda alfabetyczna.....	19
3.1.1. Metoda fonetyczna	20
3.1.2. Metoda sylabowa.....	20
3.1.3. Metody analityczne	21
3.1.4. Metody analityczno-syntetyczne	21
3.2. Metody globalne	23
3.3. Alternatywne metody nauczania czytania	23
3.3.1. Metoda czytania globalnego Glenna Domana („Zabawa w czytanie”).....	24
3.3.2. Metoda fonetyczno-literowo-barwna Bronisława Rocławskiego	28
3.3.3. Metoda Dobrego Startu	30
3.3.4. Nazywanie świata – Odimienna metoda nauczania czytania Ireny Majchrzak	33
3.3.5. Metoda krakowska Jagody Cieszyńskiej	37
Rozdział IV. Nauczanie czytania początkowego w języku angielskim jako obcym	43
4.1. Język polski i angielski – istotne podobieństwa i różnice	43
4.2. Umiejętności warunkujące naukę czytania	44

4.3. Rozwiązania dydaktyczne: podejścia i techniki	48
4.3.1. Podejście Phonics	48
4.3.2. Rozpoznawanie wyrazów przez analogię (ang. <i>by analogy</i>) ..	52
4.3.3. Rozpoznawanie słów metodą globalną (ang. <i>at sight,</i> <i>Look and say</i>)	53
Podsumowanie	57
Bibliografia	58
Załączniki	61
Załącznik nr 1	61
Załącznik nr 2	63
Załącznik nr 3	66
Załącznik nr 4	67
Załącznik nr 5	72

WPROWADZENIE

Polscy uczniowie I klasy szkoły podstawowej rozpoczynają naukę czytania jednocześnie w dwóch językach: polskim i obcym, najczęściej angielskim. Pomimo faktu, iż rozwój umiejętności czytania w językach alfabetycznych na początkowym etapie może wydawać się podobny, to jednak w przypadku języków polskiego i angielskiego zauważalne są istotne różnice, które wpływają znacząco na dobór skutecznych metod nauczania czytania. Podstawowa różnica pomiędzy językami polskim i angielskim polega na tym, iż w języku polskim literze lub dwuznakowi odpowiada zazwyczaj jedna głoska, stąd też dzieci rozpoczynające naukę czytania kierują się jedynie świadomością fonologiczną i umiejętnością syntezy głosek. W języku angielskim natomiast, często mamy do czynienia z wyrazami, których nie można odczytać za pomocą syntezy, gdyż literze lub dwuznakowi odpowiada więcej niż jedna głoska, innymi słowy związek pomiędzy grafemami a fonemami jest nieprzewidywalny. Z tego powodu nauczyciele języka angielskiego w edukacji wczesnoszkolnej powinni proponować uczniom szerszy wachlarz strategii pomocnych w odczytywaniu nowych wyrazów, a więc zarówno syntezę głosek, automatyczne rozpoznawanie większych części wyrazów, jak i strategię czytania globalnego. W świetle powyższych różnic, znajomość metod i technik nauczania czytania w odniesieniu do omawianych języków wydaje się niezwykle istotna.

Nauczanie czytania w języku polskim i angielskim w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej to opracowanie o charakterze metodycznym, którego celem jest wskazanie efektywnych sposobów nauczania czytania poprzez analizę modeli, metod i umiejętności warunkujących naukę czytania. Celem opracowania czyni się również dostarczenie wiedzy na temat podejść dydaktycznych w nauczaniu czytania w obu językach, polskim i angielskim. Struktura opracowania obejmuje cztery rozdziały dotyczące: 1) wartości czytania oraz sposobów motywowania uczniów do czytania dla przyjemności, 2) głównych modeli czytania, 3) metod nauczania czytania w języku polskim jako rodzimym w edukacji wczesnoszkolnej oraz 4) metod i technik nauczania czytania początkowego w języku angielskim

jako obcym w edukacji wczesnoszkolnej. Dodatkowo, czytelnik będzie miał okazję zapoznać się z podstawowymi podobieństwami i różnicami pomiędzy językiem polskim i angielskim, które są istotne dla nauczania i uczenia się czytania w języku angielskim. Każda sekcja niniejszego opracowania kończy się zestawem pytań dla czytelnika, mającym na celu sprawdzenie stopnia zrozumienia pojęć i umiejętności zastosowania omówionych rozwiązań w praktyce.